

що в значній кількості випадків до адміністративної відповідальності залучаються не самі неповнолітні правопорушники (наприклад, при недосягненні ними віку 16 років, або у разі відсутності в них власного джерела доходу), а їх батьки (опікуни, піклувальники). Саме тому питання адміністративної відповідальності неповнолітніх і батьків повинні розглядатися взаємопов'язано. Практика показує, що необхідно істотна зміна (розвиток) норм законодавства. Причому крім розширення кола питань, що підлягають регулюванню, законодавство в розглянутій області необхідно посилити.

1. Особливості та умови деліктної відповідальності неповнолітніх осіб / Ю. Є. Борисова // Правова держава. 2018. № 29. С. 90-94. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Prav_2018_29_16.

2. Особливості адміністративно-деліктного провадження щодо неповнолітніх / Р. В. Кимлик // Вісник Академії адвокатури України. 2014. Т. 11, № 3. С. 19-27. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vaau_2014_11_3_4.

Дрозд Владислав Володимирович
курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів стратегічних розслідувань
Свердлов Дмитро Вікторович
викладач кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ГОЛОВНІ АСПЕКТИ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ЩО ЗДІЙСНЮЮТЬСЯ НЕПОВНОЛІТНІМИ

Суб'єктами адміністративного правопорушення є фізичні та юридичні особи, протиправними діями яких завдано шкоди громадським інтересам, що охороняються законом. Говорячи про фізичну особу, слід зауважити, що вона притягується до адміністративної відповідальності та вважається суб'єктом адміністративного правопорушення, якщо на момент вчинення правопорушення досягло 16-річного віку та осудна, тобто може усвідомлювати фактичний характер та суспільну шкідливість своєї поведінки або керувати своїми діями. Таким чином, неповнолітні у віці до 16 років адміністративної відповідальності не несуть, проте це не виключає у деяких випадках відповідальності батьків чи законних їх представників [1, с. 83].

Неповнолітні у віці від 16 до 18 років у теорії адміністративного права визнаються так званим «особливим» суб'єктом і мають ознаки, не включені до складу адміністративного правопорушення, але такі, що впливають на

розмір та вид покарання, порядок його застосування. Так, сам факт неповноліття є пом'якшувальною обставиною, що дозволяє уникнути деяких видів адміністративних покарань до звільнення від адміністративної відповідальності із застосуванням до них заходів впливу, передбачених законодавством про захист прав неповнолітніх.

Велика кількість адміністративних правопорушень, скоєних неповнолітніми в Україні, викликає занепокоєння. Негативні явища в економіці, соціальна напруженість, політичні події впливають на поведінку підлітків та формування протиправної мотивації. Найчастіше скоєні неповнолітніми адміністративні правопорушення: дрібне розкрадання; дрібне хуліганство; поява у громадських місцях у стані сп'яніння; розпивання пива та напоїв, що виготовляються на його основі, алкогольної та спиртвмісної продукції або споживання наркотичних засобів або психотропних речовин у громадських місцях; керування транспортним засобом водієм, який не має права керування транспортним засобом; знищення чи пошкодження чужого майна; незаконний обіг наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів; прохід залізничними шляхами у невістановлених місцях [2, с.47].

Вчинені неповнолітнім адміністративні правопорушення обумовлені його особливостями особистості, віку, ціннісними орієнтаціями, установками та цілями. Вивчення індивідуальних моральних та психологічних якостей неповнолітнього покликане сприяти вихованню підлітка та призначенню справедливого покарання.

У підлітковому віці у процесі морального формування особистості відбувається накопичення досвіду, як позитивного, так і негативного. Щодо цього свідчить той факт, що значна частина правопорушень вчиняється неповнолітніми в співучасті з дорослими. Це має несприятливий вплив на стан правопорядку загалом, обумовлює необхідність застосування заходів загального та спеціального попередження. Наразі, в умовах знецінення культурних цінностей сукупно з фінансовими проблемами та зниженням рівня життя є досить високий рівень провин, що здійснюються неповнолітніми [3, с. 72].

Адміністративні правопорушення, вчинені неповнолітніми, мають особливості, що відрізняють їх від інших видів провин. Враховуючи індивідуальні моральні та психологічні особливості неповнолітнього, обумовлені віком, комісія у справах неповнолітніх та захисту їх прав призначає справедливе покарання за вчинене адміністративне правопорушення та водночас забезпечує виховний вплив на особистість підлітка, який потребує особливого захисту.

Комісією у справах неповнолітніх повинна приділятися особлива увага вивченню особи неповнолітнього правопорушника, що матиме комплексний характер. Встановленню підлягають вік, умови життя та виховання, зайнятість, дозвілля неповнолітнього, сам факт адміністративного правопорушення та всі відомості, що стосуються цього.

Практика показує, що неповнолітні правопорушники – це, як правило, підлітки, які виховувалися у більш несприятливих умовах, ніж їх благополучні однолітки. До таких умов слід віднести виховання у неповній сім'ї, наявність конфліктних відносин у сім'ї, неблагополучні батьки, які ведуть антигромадський спосіб життя, насильство над дітьми тощо. Неповнолітні правопорушники характеризуються низькою успішністю, відсутністю інтересу до навчання та організації дозвілля [4, с. 62].

Таким чином, сім'я підлітка, його оточення в особі друзів, однокласників, педагогів, вихователів, психологів мають великий вплив на ціннісні установки, принципи, мотиви поведінки неповнолітнього. Тому доцільно проводити виховну роботу в освітніх установах із метою пропаганди здорового способу життя, неприпустимості вживання спиртних напоїв, наркотичних засобів, дозвілля в аморальних групах, у яких поступово деградують моральні якості людини, що згодом призводять до скоєння правопорушень. Корисним вважається і проведення зустрічей, бесід із батьками неповнолітніх, щоб краще впізнати підлітка та з'ясувати, чи належним чином виконуються обов'язки з виховання дитини.

1. Васильківська І. П. Запобігання злочинності неповнолітніх в Україні: деякі аспекти. *Право України*. 2004. № 1. С. 95-98.

2. Вольнова Л. М. Профілактика девіантної поведінки підлітків: навчально-методичний посібник до спецкурсу «Психологія девіацій». Київ, 2016. 188 с.

3. Залялова І. М., Політова А. С. Чинники злочинності неповнолітніх (на підставі соціологічного дослідження). *Вісник пенітенціарної асоціації України*. 2019. №3. С. 118-127.

4. Кальченко Т. Л. Запобігання злочинності неповнолітніх в Україні спеціальними органами та установами: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Київ, 2003. 225 с.